

ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЯ: РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЛІКУВАННЯ

**Старший викладач кафедри медичної психології та безпеки
життєдіяльності Грицюк І.М.**

Відомо, що людина це система, що складається з біологічних, соціальних та духовних елементів. Якщо провести більшу диференціацію, враховуючи, що кожен рівень має структурну і процесуальну складові, то до перерахованих вище структурних елементів можна додати афективний, енергетичний та поведінковий або психомоторний підрівні та ін. [1., с.12].

Дана система повинна працювати таким чином, щоб не порушувати гармонійне функціонування, яке в свою чергу забезпечується роботою мозку, зокрема ЦНС, яка здійснює управління діяльністю і регулює поведінку людини.

Світ, що оточує людину не є пустим, темним, тихим, він наповнений різноманітними барвами, звуками, запахами, предметами, що виступають у ролі стимулів. Стимулами є різні впливи, що володіють фізичними характеристиками, наприклад, як хвилі: світлові, звукові (в тому числі й ультразвукові), вібраційні, електромагнітні та ін. Стимулами можуть бути також впливи, що впливають на емоційний, розумовий та духовний рівні особистості. До таких стимулів можна віднести спілкування з тваринами, зокрема з дельфінами [2., с.64].

Дельфінотерапія — новий напрямок реабілітації в Україні, який застосовується не більше 5 років. Хоча за кордоном даний напрямок розвивається з 70-х років минулого століття.

Дельфінотерапія є альтернативним, нетрадиційним методом психотерапії, де в центрі психотерапевтичного процесу перебуває спілкування людини з дельфіном. Це спеціально організований процес, що відбувається під контролем цілого ряду фахівців. Велику роль тут відіграють самі дельфіни, які фиркають, пірнають, граються. Лише споглядання на них приносить захоплення, радість. Тварини, які приймають участь в психотерапевтичному процесі спеціально навчаються даному виду роботи. Вони спеціально відбираються фахівцями, оскільки не всі дельфіни можуть працювати з малюками та дорослими людьми.

Дослідники вважають, що спілкування з дельфінами приносить не лише естетичну насолоду, а й медичну користь: емоції, які при цьому відчуває людина, загоюють душевні рани й нормалізують психічний стан. За деякими припущеннями, таким сприятливим чином діють ультразвукові хвилі, які виходять від дельфінів. Дельфінотерапія поділяється на два напрямки:

1. Вільна взаємодія із твариною з мінімальною участю фахівців, тренерів. У даному напрямку клієнт сам вибудовує свої відносини з дельфіном, вибирає способи взаємодії в рамках припустимих можливостей. Роль фахівців обмежується забезпеченням безпеки клієнтів і дельфінів. Сприйняття дельфіна вже несе в собі психотерапевтичний ефект. Спілкування з дельфіном містить у собі такі лікувальні фактори: позитивні емоції, седативний, відволікаючий, активізуючий та катарсичний ефекти.

2. Спеціально організоване спілкування. Спілкування із твариною здійснюється через фахівця, де спілкування з фахівцем для клієнта несе психотерапевтичне значення, а спілкування з дельфіном виступає як тло, середовище. У цьому напрямку дельфінотерапія може вирішувати різні завдання: психотерапевтичні, психокорекційні, психопрофілактичні, фізіотерапевтичні, педагогічні — це залежить від запиту клієнта й фахівця, що замикатиме терапевтичний ланцюг.

Використання дельфіна обумовлене його природними особливостями, такими як поєднання унікальних фізичних даних і високого інтелекту, потреба в спілкуванні, здатність до міжвидового спілкування, використання невербальних засобів спілкування, ігрова поведінка, а також особливе ставлення людини до дельфіна.

Дослідниками встановлено, що дельфін генерує звуки частотою 150 тис. коливань за секунду. Він сканує все, що знаходиться в полі його «ультразвукового зору». Також дельфіни мають здатність створювати ефект «резонансного ритму руху», що має лікувальний вплив [2].

Це породжує сильну позитивну установку. На стику установки й реального сприйняття з'являється так званий «ефект дельфіна». Дельфін

яскраво демонструє інтерес до партнера по спілкуванню, активно взаємодіє, привертає до себе увагу, демонструє дружелюбність, щирість намірів.

Спілкування з дельфіном дає змогу:

1. Змінити ставлення особи до себе, до оточуючих людей, до природи, до світу взагалі;
2. витягти людину з полону самоізоляції, стимулювати розвиток інтересу до зовнішнього світу;
3. активізувати роботу мозкових структур і всього організму в цілому, виступаючи як сенсорний стимулятор;
4. стимулювати вербальну експресію, сприяючи мовному й сенсомоторному розвитку аутичних дітей і дітей зі зниженим інтелектом;
5. стимулювати процес розвитку особистості;
6. заповнити дефіцит позитивних емоцій і забезпечувати підтримку дітям і дорослим, які переживають самотність або стан дезадаптації, задовольнити афелетивну потребу.

Показання до дельфінотерапії – це перш за все, порушення опорно-рухової системи, затримка розумового розвитку, затримка мовного розвитку. Також дельфіни дуже добре впливають на осіб, які зазнали сильного стресу.

Література

1. Кабашнюк В. О. Психофізіологія: [навч. посібник] / В.О. Кабашнюк, В.К. Гаврилькевич. – Львів: «Новий світ - 2000», 2006.- 200с.с.12
2. Смолянинов А. Рука-мозг / А. Смолянинов, А. Ванчова. - К.: COMENIUS UNIVERSINY, 2011. - 109с. с.64